

ВОЄННІ ЩОДЕННИКИ

**ОЛЕКСАНДР КАЧУРА
ІЛЬДІКО ЕПЕР'ЄШІ**

**ШМАТТЯ ВІЙНИ.
ДОНБАС**

**ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2021**

Володимир Єлець підчас поїздки країною

Розділ 1

Контрпропаганда по-українськи: звук трембіт почують навіть у Донецьку

Пропаганда Росії діє через телевізори. Після перегляду деяких телепередач або новин мізки глядача повільно перетворюються на вату. Володимир Єлець, активіст і патріот із Торецька, придумав незвичайну акцію, як донести український дух через лінію фронту і побороти «руський мір». Для цього потрібні... трембіти, національний духовий музичний інструмент. Що з цього вийде, і чи не чекає прифронтний Торецьк реванш «русского міра» — в ексклюзивному інтерв'ю Володимира.

— Що наштотувало вас провести акцію з незвичним для Донбасу музичним інструментом — трембітою?

— Акція була придумана рік тому, з побратимами, волонтерами та активістами міста. Подумали — непогано б привезти трембіти в Торецьк, тобто представники міста їдуть до Івано-Франківська, купують трембіти, вчать на них грати. Потім вони повертаються, проїжджаючи містами України, у яких їх зустрічають. І активісти тих міст намагаються грати на трембітах, символізуючи дух України, що фізично вдихається в інструмент. Таким чином ми приносимо цей дух в наш Торецьк, у якому поки що цього духу замало. Друга частина цієї акції — ми спробуємо продати дух України через фронт — донести те, що ми зараз не можемо, — з високої точки дмухнути у бік Горлівки, тим самим перенести дух України через лінію фронту. За нашими розрахунками, у правильну вітряну погоду звук повинні почути всі горлівчани.

— А якщо дуги з «Промки»¹, донеччани або жителі Макіївки почують?

— Давайте подивимося по гугл-мапі, скільки це кілометрів. Якщо розрахувати розу вітрів, я думаю, це буде взагалі не проблема. Ми будемо дуги ще й з інших територій, тому продувається саме прифронтова зона. Далі, ніж дують трембіти, зазвичай бої не йдуть, тобто окуповані території музику почують.

— Як, на ваш погляд, жителі окупованих територій відреагують на цей звук?

— Проукраїнські налаштовані люди зрадіють. Є ще альпійський ріжок — ми навіть не уявляємо, як він звучить насправді, — але трембіту вони впізнають. Вона унікальна за своїм звучанням.

— Як відреагують ватники? Напевно, будуть балалайками кидатися. А якщо Russia Today, LifeNews приїдуть і напишуть, що Україна застосувала нову психологічну зброю?

— Так приблизно і буде. І вата в це повірить. Ми плануємо проїхати по всьому фронту, а в подальшому хочемо виїхати на кордон із Кримом, навіть підпливти на човні — аж до цього. Не завадить, якщо нас почують і в Білгородській області, і всюди уздовж кордону з агресором.

— Ви вже придумали, як це назвати? Дуймо разом?

— Це прикольно звичайно, як варіант. Робоча назва «Трембіти Торецька». Зараз йде обговорення в фейсбуку, як назвати. Я думаю, ми до 6 липня визначимося і заявимося вже до цього назвою. Акція також буде приурочена до другої річниці визволення нас від «ДНР».

— Я був у Торецьку, і мені важко зрозуміти — там зараз українська влада чи там «ДНР», чи реально «сіра зона»?..

— Для місцевих жителів все ясно — там влада «ДНР», тому що при владі залишились люди, які принесли до нас

¹ Знаменита промислова зона, на краю якої точаться жорстокі бої.

«ДНР»: вони організовували мітинги, референдуми, роботу блокпостів, агітували, возили на блокпости сепаратистів продукти. Весь депутатський корпус, який одноголосно проголосував за «ДНР» — на своїх місцях. Редактори місцевих газет теж все ще працюють. Навіть відбуваються таке: наша нова поліція буквально за місяць привозить десяток бойовиків на суд, а судді їх відпускають. Стотисячове відпускання бойовиків на волю, жодного арешту! Торецький суд найгуманніший — всіх відправляє по домівках. Справа в тому, що до нас так і не прийшла українська влада! Я можу голосливо говорити про зв'язки співробітників СБУ з адміністрацією міста, наприклад у минулому році, коли ми проводили День визволення міста, мені співробітники СБУ слово в слово передавали те, що говорив міський голова. Може, вони це разом в кабінеті придумували? СБУ-шники нібито наші, але чомусь постійно роблять зовнішню зйомку мене особисто, моїх акцій. За що? За проукраїнські мітинги, «Рух», а якщо згадати, що в місті після подій на Майдані працювала СБУ і допитувала наших людей за участь у Євромайдані Донецька — і зараз ця практика зберіглась. Як до Майдану СБУ шукала

проукраїнськи налаштованих людей, так і зараз займається збором інформації. Я особисто це бачив, підходив, питав. До цього передавав 9-годинний відеозапис сепаратистських мітингів, на що вони мені сказали, що апаратури для перегляду відеофайлів у них немає. Ролик навіть на телефоні відкривається, навіщо далеко ходити? Те ж саме мені відповіли співробітники Торецького відділу по боротьбі з сепаратизмом. При цьому всі в місті можуть подивитися, скачують, обговорюють, а співробітники правоохоронних органів шукають відмазки. Вони приїжджають сюди, працюють 2—3 місяці, отримують посвідчення учасника бойових дій і їдуть додому. Місто потрібно для того, щоб отримувати пільги і преференції. При цьому у нас зараз брак штату 30 відсотків — поліцейських у місті просто немає. Красиві, охайні в чорній формі копи, роз'їжджають на «Пріусах» в Краматорську, Дніпрі, Києві. А тут, у прифронтовому місті, поліцейські займаються всім, і коли їм даєш якусь інформацію, вони кажуть, що просто не в силах її обробити. І я їм вірю. У нас якби «війни немає», а будь-яке поранення, влучання описується по повній програмі цивільного кодексу. Це томи документів!

— Я знаю, у вас були судові тяжби з міським головою Торецька?

— Був у нас гумористичний момент, коли за організацію свята Дня Незалежності в Торецьку в 2015 році мер міста подав на мене до суду. Унікальний випадок, коли працівники поліції працювали зі мною у свої вихідні дні, в неділю. Мені інкримінували підробку документів. Я поясню ситуацію: до цього я написав заяву про проведення заходу і підписався організацією «Твоє нове місто», юридично на той момент ми тільки проходили реєстрацію, і він підловив цей момент. Справа в тому, що реєстрація проходила три (!) місяці — інвестиційна палата підпорядковується «як усі» — ось нам і затримували реєстрацію, але організація повністю функціонувала. Те, що я підписався, але не отримав реєстрацію — просто бюрократична формальність. Організація з засіданнями, протоколами та статутом є.

— **А на якому етапі зараз ці судові тяжби?**

— Ви знаєте, вони загубилися... Позивачі самі розуміють безперспективність даної справи, я з мером більше не спілкуюся, видалив його номер телефону, і після його образ більше не бачу в ньому порядну людину. Як градоначальник може посилати на всім відому адресу городян і громаду? Я не хочу спілкуватися з людиною, яка не покаялась привселюдно. Кров наших городян на його руках. Ця людина зобов'язана вийти на трибуну і покаятися, як мінімум.

— **Наскільки мені відомо, в Торецьку регулярно відбуваються обстріли з боку окупованої Горлівки...**

— Так, я живу в забалковій частини міста і бачу, звідки летить і куди падає. Слава Богу, в мій район на цей раз не влучило, але я бачив ці польоти, навіть чув, як летить снаряд. Стріляли з боку Горлівки, десь із Глибокої, розумію, били навіть з іншого боку Горлівки, не знаю розташування позицій бойовиків, але приблизно з тієї точки. Я просто добре знаю Горлівку і знаю, про що кажу. Якщо уваяти собі міську межу Торецька як коло, то били по краях цього кола. Влучили у Артемове, і потім пішли обстріли Новгородського. Позавчора у нас снаряди прилітали аж у центр міста — дісталось навіть стоянці біля міськвідділу поліції — у машин вибите скло.

— **Може, це розплата за всі темні справи старої поліції?**

— Не можу сказати, що у нас зараз сепаратисти в поліції — багато патріотів служать, і все-таки затримують бойовиків. Інша справа, що суд їх відпускає. Стара поліція за допомогою судів намагається відновитися на своїх посадах, частково їм це вдається. Розумієте, розслідування сепаратизму в місті так і не було. Звільнили двох — і все.

— **Торецьк ще відомий своїм контрабандним трафіком через лінію фронту. Ви маєте відомі якісь факти?**

— Звичайно маю: ми ще рік потому передавали мапи проходів, зараз знову у травні була відеофіксація — фури йшли через забалкову частину міста прямо по полях. Хлопці ризикові. У мене залишилося багато знайомих у Горлівці,

Прапор громадської організації «Твоє нове місто» в Карпатах

і ось вони стверджують, що косянтинівська молочка туди завозиться регулярно, але ж це швидкопсувний продукт! М'ясо українське туди возять постійно! Так що поставки далеко не випадкові. Торецьк є дуже зручною «сірою зоною», про яку краще мовчати, щоб не знали, що ми такі є в природі. Зате через нас зручно проїхати в Горлівку: вартість проїзду протягом року досить стабільна — 500 гривень. Можна навіть документи не брати з собою. Проїжджають практично за годину. Є ж ще інша ситуація, коли йдуть поїзди, які доїжджають до Майорська, машиніст сигналізує три рази, диверсійно-розвідувальна група (ДРГ) зістрибнула — і поїзд далі поїхав в Україну. Таке собі залізничне таксі, за яке платить Україна. Після цього потяг з іншим товаром йде назад, робить три свистка, ДРГ сідає назад, і дизель довозить їх назад у Горлівку. Ми, волонтери, їздимо до солдатів на блокпости і знаємо всі замороки. А ось тепер ви мені, місцевому жителю, поясніть — де перевіряються вагони? Ніде. На станції «Кривий Торець» стоять прикордонники, вони не знімають пломби і не перевіряють.

Я живу поруч із залізницею і бачу — якщо везуть дорогий товар, до нього приставлена охорона в камуфляжному одязі. Зазвичай це четверо людей. Але хто знає, скільки і хто саме може їхати до нульової позначки в вагоні з цими охоронцями? Я на власні очі бачив, як з невідконтрольної території зайшов ешелон, не зупиняючись пройшов повз і погнав далі вглиб території України. Його не перевірили. І де ми його повинні оглядати — на території так званої «ДНР» або вже в Краматорську? Я здивований, що нам іще під виглядом ДРГ не посадили батальйон із танками і не привезли в тил. Ми спокійно торгуємо з окупованою територією. Так, вони платять податки, не пам'ятаю там 2 або 3 мільярди, але за цей час загинуло 40 бійців, поранено близько 200. Я не розумію — ми воюємо або заробляємо?

Червень 2016 р.

Зміст

Подяка.....	3
Шановний читачу!	4
Передмова	6
<i>Розділ 1. Контрпропаганда по-українськи: звук трембіт почують навіть у Донецьку.....</i>	9
<i>Розділ 2. Продукти від волонтерів, боєкомплект від ЗСУ. Як воює «Правий Сектор».....</i>	17
<i>Розділ 3. Маршрут допомоги: Волинь — Донбас. Як волонтери із Західної України допомагають армії та переселенцям.....</i>	23
<i>Розділ 4. Авдіївка: Росея, досить стріляти, ми не хочемо в «ДНР».....</i>	29
<i>Розділ 5. «Сіра зона»: бути покинутим або жити між двох вогнів</i>	35
<i>Розділ 6. Луганська бананова республіка: чим вона відрізняється від Донецької і чому КПВВ «Золоте» не відкриють ніколи</i>	45
<i>Розділ 7. «Снайперів не люблять — їх бояться і свої, і чужі. Особливо якщо ти не звичайний снайпер».....</i>	51
<i>Розділ 8. Звірячі історії. Як Гіві рятує бійців АТО у Мар'їнці, і від чого здох Путін.....</i>	57

<i>Розділ 9. «Командир дав команду на «обратку», і артбригаду загасили прямо на території РФ»</i>	61
<i>Розділ 10. «Життя змінилося дуже круто, але нікому до цього немає діла». Людина, перед очима якої пройшла війна, розповіла про побачене</i>	69
<i>Розділ 11. «Наче Донецьк той же, люди ті ж, але обстановка дуже пригнічує»</i>	75
<i>Розділ 12. Ікона на бронжилеті, чорний кіт і цуценята. Що допомагає українським бійцям виживати під Авдіївкою.</i>	81
<i>Розділ 13. Дев'ять міфів про Широкине. Від примарних місцевих жителів до об'єктивних спостерігачів ОБСЄ.</i>	87
<i>Розділ 14. Бойовик «ДНР»: «укропи» гірше за чеченів і талібів! Помоляться на свій портрет Бандери і прийдуть нас добивати у Москву</i>	95
<i>Розділ 15. «Равлик» Богдан Чабан: терористи роблять все, щоб донеччани йшли у партизани</i>	101
<i>Розділ 16. «Мирних не шкода, самі винні». «Ополченець» розповів про дідівщину, допомогу з України та бажання здатися</i>	107
<i>Розділ 17. «Там, де свого часу активно діяла ОУН, жодного «ДНР» немає».</i>	113
<i>Розділ 18. Парамедик «Весна»: не страшно рятувати людей під обстрілами. Страшно сидіти вдома і дивитися новини</i>	123
<i>Розділ 19. Ігумен Діонісій: Росія боїться, що весь світ дізнається про її брехню.</i>	131
<i>Розділ 20. «Нам не потрібен мир на умовах Росії»</i>	145
<i>Розділ 21. Сергій Лойко: Війна в Україні — це особиста війна Путіна, і Росії вона не потрібна</i>	155

<i>Розділ 22.</i> Власниця українського ресторану: «Мені часто погрожують, тому що я українка. Поки я жила в Росії, кожен ранок починався новинами «Що там у хохлов?». Росіяни не хочуть вмикати мізки, усвідомлювати, що відбувається, вірять тільки телевізору і готові перетерпіти будь-що заради того, щоб українцям було гірше».	173
<i>Розділ 23.</i> «Усі місцеві жителі сиділи по підвалах і називали нас фашистами. Вони боялися, що ми будемо їх їсти. Таким лякали по телевізору російські пропагандисти, розповідаючи про розп'ятих хлопчиків і з'єдених дітей».	181
<i>Розділ 24.</i> «На Донбасі багато поламаних людських доль. Я спілкувався з жінкою, яка розповіла, як уламки фюзеляжу і тіла зі збитого малайзійського «Боїнга» падали в її садок», — Янош Геревич, директор «Карітас» (Угорщина).	189
<i>Розділ 25.</i> «На зло попри все — ось це менталітет людей на Закарпатті — хоч угорці, хоч українці, хоч русини вони, і це корисно у боях на Донбасі».	197
<i>Розділ 26.</i> «Я спіймав кулю в шолом та загубив його. Куля залишилася в кевларі».	205
<i>Розділ 27.</i> «Війна є війна, але поросся угорські солдати на фронті все ж таки зарізали».	211
<i>Розділ 28.</i> «Історія навчила, що від Росії не можна спокійно піти. Росія — це Росія».	219
<i>Розділ 29.</i> Командир грузинського підрозділу Мамука Мамулашвілі: «Без об'єднання зусиль України і Грузії ми навряд чи зможемо виграти цю війну»	227
<i>Розділ 30.</i> «Якщо росіяни окупують Україну, то наступними країнами будуть Словаччина, Угорщина і Чехія».	237

Розділ 31. Директор «Карітас Краматорськ» Василь Іванюк:
Працюючи з внутрішніми переселенцями,
я зрозумів — люди по-новому відкрили для себе Донбас,
а Донбас по-новому відкрив Україну. Це шанс
створити міцне товариство, головне,
щоб ми не прогавили цей момент243

Розділ 32. «Ви знаєте, людина звикає до всього.
Життя дуже просте. Всі хочуть жити, бути щасливими,
радіти життю. З цієї причини і народжувалися діти
у період із 1941 по 1945 рік».251

Розділ 33. «У кожного з нас за плечима був військовий
досвід. Хтось воював в Іраку або Афганістані. Чим більше
людей ми врятуємо, тим сильніші будемо. Я також буду радий,
якщо в такій же ситуації допоможуть Угорщині».255

Розділ 34. «Я поховав всю родину, наш донецький
будинок у руїнах, тому я тут, у Києві».263

Розділ 35. Навіщо етнічні угорці воюють на Донбасі.267

Розділ 36. «Росія нас покинула, і нікому ми не потрібні —
ні Путіну, ні «ДНР», як і самі псевдореспубліки,
які РФ тримає для напруженої обстановки в Україні».273

Розділ 37. «Кіборг» Олександр Терещенко: я взяв гранату
в руки і спробував викинути, і в кидку на рівні очей
вона вибухнула. На джгуті моєю кров'ю написали час
накладання — 16:30.283

Розділ 38. Фашик Донецький: Всі в Донецьку знають,
де живе ГРУ, де — ФСБ. Калінінський райвідділ
поліції взагалі поділений навпіл — в одному крилі
«мусарня», в іншому — контррозвідка РФ.293

Розділ 39. «Ми бачили, як люди можуть змінюватися,
коли вони об'єдналися. Ми розуміємо, що можемо
відстояти свої права, нашу людську гідність».303